

Vaš сосед nima nobenega časopisa. Kaj boste storili?

večja tvornica za smodnik in dinamit, v kateri je bilo zaposlenih 1200 delavcev in je imela od vlade naročil za 545.000 dolarjev. Iz nepojasnjenega vzroka (najbrž so bile eksplozije podtaknjene) je tovarna v drugi polovici minulega tedna zletela v zrak radi štirih velikih in strahovitih eksplozij. Ubitih je bilo okrog 50 ljudi, 200 pa hujo ranjenih. Odkopavanje mrtvih in reševanje ranjencev je bilo zelo oteženo radi nevarnosti ponovnih eksplozij.

Katolicizem na Japonskem ima svojo zanimivo zgodovino. Njegov ustanovitelj je svetni Frančišek Ksaver, ki je prišel na Japonsko leta 1549. Ko je leta 1582. umrl, je bilo na Japonskem 250 cerkva in 200.000 katoličanov. Krvavo preganjanje je katolicizem na Japonskem skoro popolnoma iztrebilo. Leta 1865., ko je zopet prišel prvi katoliški misijonar na ozemlje Japonske, je tam še vendar bilo okoli 20.000 katoličanov, ki so brez vsakega duhovnika ohranili svojo krščansko vero; od roda do roda so sporočali in izročali glavne krščanske resnice in delili otrokom zakrament svetega krsta. Sedaj se katoliška vera na Japonskem krepko razširja in lepo razvija kljub sovražni agitaciji, ki jo vrše proti nji protestanti in poganski budisti. Poteškoče so prihajale tudi iz vzdrževanja starih japonskih običajev, ki se nanašajo na češčenje mrtvih, katero je imelo pogansko-verski značaj, radi česar jih katoliška Cerkev ni mogla odobriti. Največ težav so imeli učitelji in uradniki katoliške vere, ker so jih poganski protivniki razkričevali kot nasprotnike narodnih japonskih običajev. Zadnji čas pa so vse te poteškoče prenehale in katolicizem se more po Japonskem svobodno širiti. Glavna sredstva, ki se jih pri tem poslužuje, so: tisk in šolstvo. S katoliškim tiskom

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

in z vzgojo mladine prodira katolicizem v japonsko javnost kot činitelj, ki ima mnogo večjo veljavo, kot bi mu pripadala po številčnem merilu.

Malta — najmočnejše angleško oporišče v Sredozemskem morju

Lega in površina otoka

Otok Malta leži na jugu Sicilije, od katere je oddaljena borih 90 km. To je močna sredozemska pomorska trdnjava, katere se poslužuje britanska mornarica za svoje oporišče. Oddaljena od afriške obale 325 km, leži s svojo najvišjo točko samo 260 m nad morjem in pripada skupini otokov, med katere štejejo poleg Malte še otoke Gozzo, Comino, Cominetto,

Salomone in Filfolo poleg še nekaj drobcev, ki štrlijo iz morja. Celokupno otočje ima jedva 320 kvadratnih kilometrov površine. Malta sama meri 246 kvadr. kilometrov. Dolga je 25 kilometrov, široka pa 17 km.

Otočje stoji na podmorskem grebenu, ki veže afriško nabrežje s Sicilijo. Svet je pust, zato so že malteški vitezi pred stoletji izdali zakon, da mora vsaka ladja, ki pristane ob malteški obali, pripeljati s seboj nekaj kubič-

nih metrov zemlje, ki bo ostala tam. Podnebje je sredozemsko, prav tako rastlinstvo.

Važno vojaško in letalsko oporišče

Zemljepisni položaj je napravil Malto za izredno važno vojaško postojanko, tako pomorsko kakor letalsko. Ker leži Malta ob največji ožini, ki deli vzhodno Sredozemlje od zapadnega, je bila že od nekdaj važno zaklonsko za ladje. Nekateri gredo tako daleč, da izvajajo njeno ime od judovske besede »malet«, kar pomeni zaklonsko, drugi zopet menijo, da prihaja to ime od grške besede »melita«, čebela. Malta je namreč slovela zaradi velikih množin medu.

Iz zgodovine otoka

Malteško pristanišče je bilo naseljeno že v predzgodovinski dobi. Upoštevali so ga že stari Feničani. Potem so zavladali na Malti Grki in Kartaginci. Rimljani so osvojili Malto l. 218.

V drugi polovici petega stoletja so pridrli na Malto Vandali, za njimi vzhodni Gotje. Bizantinski vojskovodja Belizar je osvojil Malto leta 534. V desetem stoletju so zavladali Malti Arabci, leta 1090. so jo osvojili Normani, leta 1530. je prišla v oblast malteških vitezov: Ko je Napoleon Bonaparte pripravil svojo ekspedicijo v Egipt, je osvojil Malto leta 1798., toda samo za dve leti, kajti leta 1800. so se Malte polastili Angleži. Dokončno jim je pripadla leta 1814. in odtlej je oporišče britske mornarice v Sredozemlju.

Prebivalstvo in mesta

Burna zgodovina Malte je ohranila svoje sledove v napisih, spomenikih, kulturah, utrdbah, običajih in nošah na otoku. Zaradi tega nazivajo Malto še danes »cvet Sredozemskega morja«. Malta je urejen otok. Ima marljivo prebivalstvo, ki šteje okoli 300.000 duš ali 775 ljudi na kvadratni kilometer. To je ljudska mešanica s primesmi arabskega in judovskega življa. V upravi prevladuje angleščina, domačini govore malteško narečje, pa tudi italijanski. Med italijanskim prebivalstvom je v zadnjih letih ponovno vzplamtelo gibanje za priključitev k Italiji.

Glavno mesto na Malti je La Valette, drugi večji kraji so: Floriana, Senglea, Vittoria, Cospicua, Sliema. Stara prestolnica je bila Citta-vecchia. Danes živi tam komaj 500 ljudi. Tu je bil svojčas sedež rimskega konzula. Pravijo, da je na tem otoku sv. Pavel osnoval škofovski sedež. V njeni bližini ti pokažejo katakombe (podzemeljske grobnice) in grob sv. Agate. Na Colline di Bigemma so grobovi iz feničanske dobe.

Današnja prestolnica La Valette je zgradil Francoz Jean de la Valette leta 1556. Mesto

»Upam, da bova še govorila med štirimi očmi. Maršikaj bi si imela povedati.«

V tem trenutku so se jima približali covboji. Ko so izginili za njima, je Roger vprašal:

»Ali mi morda vendar prodate svojega konja? Samo zato vprašam, ker ste rekli, da hočete z menoj na samem govoriti.«

»Ne prodam! O drugih rečeh hočem z vami govoriti. Predvsem bi rad vedel, kje zdaj stanuje vaš Nard?«

Roger se je hinavsko nasmehnil.

»Zal, ne morem vam povedati. Narda in ostale sem zaradi streljanja odslovil. Vsi so že odšli. Vedeti morate, gospod Folkman, da jaz pazim na red v svoji hiši. Take stvari se pri meni ne smejo dogajati. Vaša sreča, da je napadu prisostvoval nekdo, komur se je zelo dopadel vaš obraz. Srce mi ne dovoli, da bi vas prijavil sodniku.«

»Vaša velikodušnost me je naravnost porazila!« se je zasmejal Erik.

Čez čas se je zresnil in nadaljeval:

»Gospod Asplet, sodnik mene dobro pozna in ve, da, če je prišlo do streljanja, ga je drug začel. In potem bi se sodnik zanimal za podrobnosti.«

»To bi bilo tudi pravilno!« je priklimal Roger. S tako izvalno nesramnostjo je igral svojo vlogo, da bi že vsak drug izgubil potrpežljivost. Erika pa je dozdevno ta razgovor bolj zabaval ko jezik.

»Da, to bi bilo dobro,« je licemersko nadaljeval Asplet. »Saj je dogodku prisostvovala samo ena neoporečna priča — jaz. In kar se mene tiče, vam odkrito povem, da sem videl, da ste vi prvi ustrelili. A Nardova sreča je bila, da ste slabo merili.«

»Res?« je mirno odgovoril Erik. »Kaka sreča za ameriško sodstvo, da ima take priče, kakor ste vi!«

»Gotovo! ... Toda jaz se moram tu posloviti. Nekega prijatelja hočem obiskati.«

»Ali se imenuje Nard?« je smehljaje pripomnil Erik. Ustavil je konja in prodirno pogledal v Rogerjeve oči.

Ta je za hip povslel glavo. Potem pa je doka mirno odvrnil:

»Nard? Kaka misel! Morda vas zanimajo moje družinske razmere?«

»O, ne! Niti vohunil ne bom za vami. Motite se, če mislite, da se bom ujel v past, ki mi jo pripravljate.«

S tem je obrnil konja in naglo odjezdil. Čez čas se je ozrl nazaj. Roger je še vedno stal na tistem mestu in zrl za njim.

»Ne usidjenje, Asplet!« je zaklical. »Ker — midva se bova še srečala.«

Vzpodbodel je konja in kmalu izginil v daljavi.

(Dalje sledi)

bele so se vsule iz razbitega panja in napadle uzmovice. Opikale so vlomilce tako zelo, da so v strahu začeli vpiti na pomoč. Prihiti so sosedje, toda niso mogli pomagati nesrečnejšem, ki so od prehudih pikov umrli že na poti v bolnico. Policijska preiskava je ugotovila, da so čebele usmrtili tri zelo nevarne zločince, ki so jih že dolgo časa iskali. V Atenah so izvršili celo vrsto tatvin in zločinov.

Najstarejše drevo v Evropi je ogromen kostanj na podnožju Etna na italijanskem otoku Sicilija. Star je nad dva tisoč let, deblo ima v obsegu 60 m. Pod njegovo krono je prostora za več sto ljudi. Strela je drevo pogostokrat oklestila, vendar so veje še danes sveže.

ima kakšnih 50.000 prebivalcev. V La Valetti je tudi sedež nadškofa in vseučilišče.

Malta — najmočnejša trdnjava

Angleška vojna mornarica je v mirnem času štela na Malti okoli 30.000 mornarjev. Danes je njihovo število gotovo večje. Malta velja za izredno močno trdnjavo, eno največjih na svetu. Tu stoje debeli zidovi, ogromni bloki kamena in armiranega betona, neštivilne kaverne in jeklene utrdbe, ki so dobro zaščitene proti napadom s kopna in z morja. Malta je

polna modernega obrambnega in napadalnega orožja, kar ji daje poseben značaj.

Uprava otoka

V mirnem času stoji na čelu Malte, ki se šteje za kronsko kolonijo britskega imperija (svetovno vladarstvo), guverner. Kot svetovni poslušelj Privy Council, Upravno telo šteje 17 članov, poleg nje posluje še zakonodajna skupščina, ki je dala zadnjo ustavo Malti leta 1922.

Poveljniški up ruskih sovjetov

Prva proslava

Simeon Timošenko, naslednik maršala Vorosilova v moskovskem ljudskem komisariatu za deželno brambo ali v ministrstvu za vojko in na čelu rdeče armade, je v inozemstvu skoraj nepoznan, toda v Rusiji ga dobro poznajo. Poznajo ga od 22. aprila 1918, ko je kot poročnik carske armade, ki se je bojeval v vrstah rdečih, v neki bitki pri Batajsku na jugu Rusije, premagal nemške čete, ki so bile vdrle v Ukrajino. To je bilo njegovo osebno junaško dejanje, ki ga je proslavilo zlasti pri poveljniku trdnjave Caricin, pri Vorosilovu in pri političnem komisarju južne rdeče armade, pri Stalinu...

Pisana družba ruskih vodilnih osebnosti

Timošenko je Ukrajinec. Med sto vodilnimi osebnostmi v Kremlju je najmanj polovica takih, ki niso Rusi, ampak pripadajo drugim narodnostim, ki tvorijo sovjetsko federacijo (zvezo), in so Kavkazijci, Georgijci, Ukrajinci, Belorusi, Poljaki, Kirgizi, Armenci itd. Tako je Stalin Georgijec, Mikojan in Tevosijan sta Armenca; Beria, načelnik GPU (tajne policije), dalje načelnik generalnega štaba Stern in Timošenko so Ukrajinci; pravosodni minister Višinski, dalje Manulski, duševni vodja III. internacionale, in večina oseb diplomatske službe so Belorusi iz Minska in Smolenska.

Iz življenja in delovanja novega vrhovnega poveljnika

Timošenko je doma iz vasi blizu Kijeva. Je sin srednje premožne kmečke hiše, postal je učitelj in je nekaj let poučeval na deželi. Leta 1914. je postal vojak in je kmalu dosegel

Ali imate toliko poguma, da boste nagovorili sosedo, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

Sovjetska cesta. V južnem Tadžikistanu so začeli graditi veliko cesto preko Pamirskega gorovja. Del nove ceste vodi skozi 250 km dolgo doleže neprehodno ozemlje in do višin 3000 m. Nova cesta bo imela zaradi bližine afganistanske in indijske meje poseben pomen.

Hltrost človeške govorice. Po statistiki nekoga norveškega dušeslovca govore Francozi najhitreje. Nemec izgovori v minuti okrog 250 zlogov, Francoz pa v istem času približno 100 zlogov več. Anglež spravi na minuto samo 230 zlogov iz sebe. Rusi so še počasnejši, ker izgovore povprečno kvečjemu 200 zlogov. Takoj za Francozi so na vrsti Japonci, ki se ponašajo s 310 zlogi v minuti. Kar se tiče jezikov prepro-

Davi sem bil spet na sodnji, gospodje so hodili ven in noter, iznenada pa je gospod predstojnik sam prišel in stopil k meni, češ v sosedni sobi je neka razprava zaradi žaljenja časti in da bi bilo moje pričevanje prav potrebno, naj stopim z njim. Malo čudil sem se, ko sem šel za njim. In glej! Kaj mislita, katera dva sta se dajala? Advokat Hudnik in nekdanja Končnikova gospodinja Škerjanec Liza. Kaj gršega kakor tu še svoj živi dan nisem videl. Ženska je bila podobna kači, vsa napihnjena od strupa. Vpila je, da ji je advokat tri tisoč goldinarjev dolžen in, če jih ne plača, bo vse povedala. Ko jo je sodnik vprašal, zakaj ji je Hudnik ta denar dolžen, je odgovorila samo to, da Hudnik že ve, zakaj. Advokat jo je kar zbadal z očmi, dejal je, da je ženska zmešana, da jo je treba v norišnico spraviti, ker si umišlja in goni svoje reči, ki so se ji sanjale. Tedaj je Škerjančica siknila kakor kača in je jela pripovedovati — rečem vam: take reči o Hudniku, da jih ne morem ponavljati. — »Kaj pa je s prstanom?« jo je vprašal sodnik. — »Saj to sem že oni teden povedala,« je odgovorila. — »Ponovite, da bo gospod doktor Silan lahko nato svoje rekel!« —

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

21 Brez nadaljnega je jela pripovedovati, da ji je Hudnik dal zlat prstan, ki ga je Senčarjev Urh ukradel Dobrovnikovi Treziki, in da ji je naročil, naj ga obenem z odgovornim pismom pošlje doktorju Silanu v Brezje. Pismo ji je advokat vnaprej na listek napisal in pridal še neki račun, ki ga je Trezika spisala, tako da bi mogla pisavo posneti in ponarediti. Jaz sem pritrdil, da sem ob tem času res dobil prstan in pismo po pošti. Potem je prečital sodnik tvojo izpoved, Trezika, ki se je z mojo vsem ujemala. Škerjančica pa se je porogljivo obrnila k advokatu: »No, ali ste zdaj zadovoljni? Ali mi boste plačali? Ali pa naj še več kaj povem?« — »Jaz ne vem nič o tem prstanu, jaz nikoli nisem imel kaj s to rečjo,« se je razburjal Hudnik. »Gospod sodnik, vzemite me v varstvo pred to žensko! Znana je kot izgubljena ženska. Prstan, če je sploh kaj resnice na vsem, ji je mogel dati le Senčarjev Urh. Tožim jo, ker mi hoče denar z lažmi izsiliti. To žensko je treba zapreti. Prej ne odneham.« — Tedaj se je Škerjančica obraz spalila, tako so se ji oči zablistale, da še ne vem za žensko, ki bi tako divje pogledala, zavpila je: »Ti prekleti hinavec lažniv, zdaj tudi, če mi deset tisoč ponudiš, ne bom več tiho. Zdej mi je vseeno, le tebi hočem pokazati. Mene bodo zaprli, to vem, ali tebe bodo še bolj... Gospod sodnik, ta lump tukajle je oče mojega otroka. Objubil mi je tri tisoč goldinarjev, če ga ne imenujem. Pregovoril me je tudi, naj naznanim gospoda Končnika kot očeta in naj ga dobro orobim, češ

Kratke tedenske novice

V starosti 59 let je umrl v Beogradu bivši minister in predsednik skupščine g. Milan Simonović.

Angleški kralj Jurij je poslal osebne častitke vrhovnemu poveljniku ameriške vojske v svetovni vojni, generalu Pershingu, ki je praznoval dne 13. septembra 80. rojstni dan.

Italijanska poročila vedo povedati, da so italijanske čete začele za ofenzivnimi sunki v severni Afriki, ki so uspešni.

Maršal Göring, vrhovni poveljnik nemškega letalstva, je 15. septembra po nemških poročilih sam vodil bombnik, ki je bombardiral London.

Nemci poročajo, da so zmetali doslej na London in ostalo Anglijo 22.000.000 kg bomb.

Pet nemških letalskih bomb je zadelo pri bombardiranju Londona kraljevo palačo. Kralj in kraljica sta ostala nepoškodovana, pač pa so bili laže ranjeni trije dvorni nameščenci.

Vrhovni poveljnik nemške suhozemske vojske maršal Brauchitsch je s svojim štabom 13. septembra odpotoval na bojišče nekje na francoski obali, kjer se nahaja že vrhovni poveljnik letalstva maršal Göring.

Španski notranji minister in poveljnik španske falange (fašistov) Sener je povabljen v Berlin na sestanek z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom.

General Antonescu je sestavil novo romunsko vlado. Zase je pridržal tretjino ministrskih mest. Podpredsednik vlade je vodja železne garde Horea Sima. Poleg njega je v vladi še šest članov železne garde.

Norveški parlament je odstavil kralja Haakona in vlado, ki sta se preselila ob zasedbi dežele na Angleško. Navedeni spremembi je zahtevala zasedbena oblast.

Mehika je uvedla splošno vojaško dolžnost od 18. do 53. leta.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je v ponedeljek podpisal zakon o splošni vojaški obveznosti. Amerika ima s tem zakonom 16 milijonov vojnih obveznikov. Ta zakon se je pojavil prvič v zgodovini Združenih držav.

Po zaupljivih poročilih ameriške vlade je pripravila Nemčija na obali Rokavskega preliva tri milijone vojakov, s katerimi namerava napasti angleško otočje.

Francoske oblasti so privedle v zapor v gradu pri Riomu bivšega ministrskega predsednika Leona Bluma, ki je povzročil propast Francije z uvedbo 40 urnega delovnega tedna. V istih zaporih sta že ministrska predsednika Daladier in Reynaud, bivši notranji minister Mandel in bivši vrhovni poveljnik francoske oborožene sile general Gamelin.

Nedeljske parlamentarne volitve na Švedskem so prinesle dosedanjim socialistični vladi absolutno večino. Socialdemokratska stranka razpolaga sedaj v švedskem parlamentu s 134 napram 86 mandatov vseh drugih strank.

Rusija je poklicala pod orožje dva nova letnika vojnih obveznikov. V proglašu, ki spremlja ta ukrep, je rečeno, da so nastopili resni trenutki in da je treba doprinesiti nove žrtve.